TIESAS SPRIEDUMS (virspalāta)

2008. gada 25. novembrī *

Lieta C-455/06

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši EKL 234. pantam, ko *College van Beroep voor het bedrijfsleven* (Nīderlande) iesniedza ar lēmumu, kas pieņemts 2006. gada 9. novembrī un kas Tiesā reģistrēts 2006. gada 14. novembrī, tiesvedībā

Heemskerk BV,

Firma Schaap

pret

Productschap Vee en Vlees.

TIESA (virspalāta)

šādā sastāvā: priekšsēdētājs V. Skouris [*V. Skouris*], palātu priekšsēdētāji P. Janns [*P. Jann*], K. V. A. Timmermanss [*C. W. A. Timmermans*], A. Ross [*A. Rosas*], K. Lēnartss [*K. Lenaerts*] un T. fon Danvics [*T. von Danwitz*], tiesneši A. Ticano [*A. Tizzano*], H. N. Kunja Rodrigess [*J. N. Cunha Rodrigues*], R. Silva de Lapuerta [*R. Silva de Lapuerta*], J. Malenovskis [*J. Malenovský*], J. Klučka [*J. Klučka*] (referents), A. Arabadžijevs [*A. Arabadjiev*] un K. Toadere [*C. Toader*],

* Tiesvedības valoda — holandiešu.

ģenerāladvokāts Ī. Bots [*Y. Bot*],
sekretāre M. Fereira [*M. Ferreira*], galvenā administratore,

ņemot vērā rakstveida procesu un 2007. gada 27. novembra tiesas sēdi,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

— Nīderlandes valdības vārdā — H. H. Sevenstere [*H. G. Sevenster*] un K. ten Dama [*C. ten Dam*], pārstāves,

— Grieķijas valdības vārdā — V. Kondolaims [*V. Kontolaimos*] un G. Kanelopuls [*G. Kanellopoulos*], kā arī — S. Papajoanu [*S. Papaioannou*], pārstāvji,

— Ungārijas valdības vārdā — J. Fazekaša [*J. Fazekas*], pārstāve,

— Eiropas Kopienu Komisijas vārdā — F. Erlbahers [*F. Erlbacher*] un T. van Reins [*T. van Rijn*], kā arī — M. van Hēzika [*M. van Heezik*], pārstāvji,

noklausījusies ģenerāladvokāta secinājumus 2008. gada 6. maija tiesas sēdē,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu attiecas uz Komisijas 1998. gada 18. marta Regulas (EK) Nr. 615/98, ar kuru paredz īpašus sīki izstrādātus noteikumus eksporta kompensāciju sistēmas piemērošanai saistībā ar dzīvu liellopu labturību pārvadāšanas

laikā (OV L 82, 19. lpp.), Padomes 1991. gada 19. novembra Direktīvas 91/628/EEK par dzīvnieku aizsardzību pārvadāšanas laikā, ar kuru groza Direktīvas 90/425/EEK un 91/496/EEK (OV L 340, 17. lpp.), kas grozīta ar Padomes 1995. gada 29. jūnija Direktīvu 95/29/EK (OV L 148, 52. lpp.; turpmāk tekstā — "Direktīva 91/628"), Komisijas 1999. gada 15. aprīļa Regulas (EK) Nr. 800/1999, ar kuru nosaka kopējus sīki izstrādātus noteikumus eksporta kompensāciju sistēmas piemērošanai lauksaimniecības produktiem (OV L 102, 11. lpp.), un Padomes 1999. gada 17. maija Regulas (EK) Nr. 1254/1999 par liellopu un teļa gaļas tirgus kopīgo organizāciju (OV L 160, 21. lpp.) 33. panta 9. punkta interpretāciju.

2 Šis lūgums ir iesniegts tiesvedībā *Heemskerk BV* un *Firma Schaap* pret *Productschap Vee en Vlees* [Liellopu un gaļas tirdzniecības biroju] (turpmāk tekstā — "*Productschap*") par lūgumu daļēji atmaksāt eksporta kompensāciju, kas, kā to uzskata *Productschap*, šiem abiem uzņēmumiem ir izmaksāta nepamatoti.

Atbilstošās tiesību normas

Kopienu tiesiskais regulējums

Regula Nr. 1254/1999

3 Regula Nr. 1254/1999 atcēla Padomes 1968. gada 27. jūnija Regulu (EEK) Nr. 805/68 par liellopu un teļa gaļas tirgus kopīgo organizāciju (OV L 148, 24. lpp.).

4 Saskaņā ar Regulas Nr. 1254/1999 33. panta 9. punkta otro daļu kompensācijas maksājumi par dzīvu dzīvnieku eksportu ir pakļauti noteikumiem, kas ir paredzēti Kopienas tiesību aktos par dzīvnieku labturību un it īpaši par dzīvnieku aizsardzību pārvadāšanas laikā.

Regula Nr. 615/98

5 Regulas Nr. 615/98 1. pantā ir noteikts:

"[..] eksporta kompensāciju maksājumi par dzīviem liellopiem, kuri ietilpst KN kodā 0102 (turpmāk tekstā — "dzīvnieki"), pārvedot dzīvniekus uz pirmo izkraušanas vietu galamērķa trešā valstī, ir pakļauti:

— Direktīvas 91/628/EEK noteikumu un

— šīs regulas noteikumu ievērošanai."

6 Saskaņā ar šīs pašas regulas 2. pantu:

"1. Dzīvniekus var izvest no Kopienas muitas teritorijas tikai šādos izvešanas punktos:

— robežkontroles punktā, kas saskaņots ar Komisijas lēmumu par dzīvu nagaiņu no trešām valstīm veterinārajām pārbaudēm

vai

— izvešanas punktā, ko noteikusi dalībvalsts.

2. Valsts pilnvarots veterinārārsts izvešanas punktā saskaņā ar Padomes [1996. gada 17. decembra] Direktīvas 96/93/EK [par dzīvnieku un dzīvnieku produktu sertificēšanu (OV 1997, L 13, 28. lpp.)] noteikumiem pārbauda, vai:

— dzīvnieki ir derīgi paredzētajam braucienam atbilstoši Direktīvas 91/628/EEK noteikumiem,

— transporta līdzeklis, kurā dzīvnieki atstās Kopienas muitas teritoriju, atbilst Direktīvas 91/628/EEK noteikumiem

un vai

— ir veikti attiecīgie pasākumi, lai brauciena laikā būtu nodrošināta dzīvnieku aprūpe atbilstoši Direktīvas 91/628/EEK noteikumiem.

3. Ja valsts pilnvarots veterinārārsts izvešanas punktā uzskata, ka 2. punkta prasības ir pienācīgi ievērotas, viņš to apliecina ar ierakstu

[..]

— Regulas (EK) Nr. 615/98 2. pantā paredzētās pārbaudes rezultāti ir apmierinoši

[..].”

7 Regulas Nr. 615/98 5. panta 2., 3. un 7. punktā ir noteikts:

“2. Lūgumam izmaksāt eksporta kompensācijas, kas sagatavots atbilstoši [Komisijas 1987. gada 27. novembra] Regulas (EEK) Nr. 3665/87, [ar kuru nosaka kopējus sīki izstrādātus noteikumus eksporta kompensāciju sistēmas piemērošanai lauksaimniecības produktiem (OV L 351, 1. lpp.)], 47. panta noteikumiem, minētajā pantā noteiktajā termiņā ir jāpievieno pierādījumi, ka ir ievēroti 1. panta noteikumi.

Par šādu pierādījumu kalpo:

— pienācīgā veidā aizpildīts 2. panta 3. punktā noteiktais dokuments

un

— vajadzības gadījumā, 3. panta 2. punktā paredzētais ziņojums.

[..]

3. Eksporta kompensācijas neizmaksā par dzīvniekiem, kuri pārvedot nobeigušies, vai par dzīvniekiem, par kuriem kompetenta iestāde — ņemot vērā 2. punktā noteiktos dokumentus, 4. pantā paredzētos ziņojumus par pārbaudi un/vai jebkādus citus tās rīcībā esošus pierādījumus par atbilstību [1.] pantā noteiktajām prasībām — uzskata, ka nav ievērota direktīva par dzīvnieku aizsardzību pārvadāšanas laikā.

[..]

7. Ja pēc kompensāciju izmaksas tiek konstatēts, ka nav ievērots Kopienu tiesiskais regulējums par dzīvnieku aizsardzību pārvadāšanas laikā, attiecīgo kompensācijas daļu, tostarp, vajadzības gadījumā, 4. punktā paredzēto samazinājumu, uzskata par nepamatoti izmaksātu un atgūst saskaņā ar Regulas (EEK) Nr. 3665/87 11. panta 3.–6. punktu."

Direktīva 91/628

8 Direktīvas 91/628 5. panta A daļas 1. punkta a)–c) apakšpunktā ir noteikts:

"A. Dalībvalstis nodrošina, ka:

1) ikviens pārvadātājs:

a) ir:

[..]

ii) uz to attiecas atļauja, kas derīga visiem mugurkaulnieku pārvadājumiem, kurus veic vienā no Direktīvas 90/675/EEK I pielikumā minētajām teritorijām, un kuru piešķir reģistrācijas dalībvalsts kompetenta iestāde vai — attiecībā uz uzņēmumiem, kas reģistrēti trešā valstī — Savienības dalībvalsts kompetenta iestāde, pamatojoties uz transporta uzņēmuma atbildīgās personas apņemšanos izpildīt Kopienā spēkā esošo veterināro tiesību aktu prasības.

[..]

b) nepārvadā nevienu dzīvnieku vai neliek nevienu dzīvnieku pārvadāt tādā veidā, kas var dzīvniekam nodarīt kaitējumu vai radīt nevajadzīgas ciešanas;

c) šajā direktīvā minēto dzīvnieku pārvadāšanā izmanto transportlīdzekļus, kas nodrošina atbilstību Kopienas prasībām attiecībā uz labturību pārvadāšanas laikā [..]."

Valsts tiesiskais regulējums

9 Vispārējā administratīvo tiesību likuma (*Algemene Wet Bestuursrecht*) 8:69. pants ir izteikts šādā redakcijā:

"1. Tiesa, kurā ir iesniegta prasība, lemj, pamatojoties uz prasības pieteikumu, iesniegtajiem dokumentiem, pirmstiesas izmeklēšanu un lietas izvērtējumu tiesas sēdē.

2. Tiesa pēc savas iniciatīvas papildina tiesību pamatus.

3. Tiesa var pēc savas iniciatīvas papildināt faktus."

Pamata prāva un prejudiciālie jautājumi

10 No lēmuma uzdot prejudiciālu jautājumu izriet, ka 2000. gada 25. janvārī katrs prasītājs pamata lietā deklarēja 300 grūsnas teles eksportēšanai uz Maroku, par šo darbību iesniedzot pieteikumu par eksporta kompensācijas izmaksu atbilstoši Regulai Nr. 800/1999, ko tie arī saņēma.

11 600 grūsnās teles kopā ar cita uzņēmuma 40 grūsnām telēm tajā pašā dienā Mordaikā (Nīderlande) tika iekrautas īru kuģī *M/S Irish Rose* (turpmāk tekstā — "kuģis"), lai tiktu transportētas uz Kasablanku (Maroka). Valsts pilnvarots veterinārārsts, kurš kontrolēja iekraušanas procesu, apliecināja, ka Regulas Nr. 615/98 2. pantā paredzētie nosacījumi ir izpildīti.

12 Īrijas valsts iestādes ir apliecinājušas, ka minētais kuģis var pārvadāt dzīvniekus 986 m^2 platībā.

13 Veicot pārbaudi atbilstoši Padomes 1989. gada 21. decembra Regulai (EEK) Nr. 4045/89 par dalībvalstu veiktām Eiropas Lauksaimniecības virzības un garantiju fonda Garantiju nodaļas finansējuma sistēmā ietilpstošo darījumu rūpīgām pārbaudēm un Direktīvas 77/435/EEK atcelšanu (OV L 388, 18. lpp.), prasītāju pamata lietā administratīvajos dokumentos tika atrasts dokuments, no kura izriet, ka kuģim noteiktais maksimālais daudzums dzīvu dzīvnieku pārvadāšanai ir ticis pārsniegts par 111 liellopiem. Padziļinātas izmeklēšanas laikā, kuru veica Vispārējais inspekcijas dienests, tika atklāts, ka valsts pilnvarotais veterinārārsts izvešanas vietā nebija veicis nekādu kontroli, lai pārbaudītu, vai ir izpildītas Direktīvas 91/628 pielikuma VI nodaļā paredzētās dzīvnieku iekraušanas blīvuma standarta prasības. Pamatojoties uz šo izmeklēšanu, kā arī uz personas, kas pavadīja dzīvniekus braucienā uz Maroku, paskaidrojumiem, minētais Vispārējais inspekcijas dienests secināja, ka pārvadāšanas

laikā nav tikušas izpildītas liellopu labturības prasības, kuras ir noteiktas Direktīvā 91/628, un ka kuģis ir bijis acīmredzami pārslogots.

14 Ar 2004. gada 26. marta lēmumiem *Productschap* nolēma piedzīt no prasītājiem pamata lietā izmaksātās eksporta kompensācijas un pieprasīja, lai tiktu atmaksātas jau izmaksātās summas, kā arī papildu 10 %. Tas arī noteica likumiskos procentus.

15 Ar 2004. gada 13. aprīļa vēstulēm abi minētie prasītāji apstrīdēja 2004. gada 26. marta lēmumus.

16 Pēc prasītāju pamata lietā uzklausīšanas 2004. gada 6. maijā *Productschap* 2005. gada 2. un 25. augustā pieņēma lēmumus atstāt spēkā prasību par kompensācijas piedziņu un atmaksu, tomēr samazināt atmaksājamās summas. Uzskatot, ka tie liellopi, kuri pārsniedza skaitu, kas bija atļauts 986 m^2 platībā, tika pārvadāti, pārkāpjot Direktīvā 91/628 paredzētās iekraušanas blīvuma standarta prasības, *Productschap* uzskatīja, ka jāpiedzen un jāatmaksā kompensācija par to kravas daļu, attiecībā uz kuru netika ievērotas dzīvnieku labturības prasības.

17 Šajā nolūkā *Productschap* noteica, ka saskaņā ar Direktīvas 91/628 pielikuma 47. punktu grūsnām telēm, kuras tiek pārvadātas pa jūru, iekraušanas blīvuma norma ir noteikta 1,70775 m^2 platībā. Lai aprēķinātu dzīvnieku skaitu, kuri tika pārvadāti, pārkāpjot šo iekraušanas normu, *Productschap* izdalīja atļauto kuģa platību, proti, — 986 m^2 — ar katram dzīvniekam noteikto platību. Tas secināja, ka dzīvnieku skaits, kas pārvadāšanas laikā pārsniedza skaitu, kuru varēja pārvadāt ar kuģi, bija 62 dzīvnieki.

18 *Productschap* aprēķināja katram prasītājam pamata lietā atmaksājamās kompensācijas daļu, pamatojoties uz kompensāciju, kura tika piešķirta par pārsniegto pārvadāto dzīvnieku skaitu, proporcionāli prasītāju pamata lietā kopējās kravas daļai. Saskaņā ar šo aprēķinu katram prasītājam pamata lietā tika pieprasīts atmaksāt kompensāciju par 29 dzīvniekiem. Turklāt, piemērojot Regulas Nr. 615/98 5. panta 7. punktu kopā ar šī paša panta 4. punktu, piešķirtā kompensācija tika samazināta par tādu pašu kompensācijas summu, kuru tika pieprasīts atmaksāt.

19 Prasītāji pamata lietā šos iepriekš minētos lēmumus 2005. gada 2. un 25. augustā pārsūdzēja iesniedzējtiesā. Savas prasības pamatojumam tie izvirzīja vairākus pamatus, ar kuriem, pirmkārt, tika norādīts uz valsts pilnvarota veterinārārsta veiktā apliecinājuma pierādījuma raksturu un, otrkārt, tika norādīts, ka nosacījums, kas izriet no Īrijas tiesību akta, saskaņā ar kuru kuģis varēja pārvadāt dzīvniekus tikai 986 m^2 platībā, nav piemērojams transportlīdzeklim, kurš kuģo no Nīderlandes uz Maroku.

20 Turklāt no lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu izriet, ka *College van Beroep voor het bedrijfsleven* [Tirdzniecības un rūpniecības administratīvā tiesa] ir konstatējusi citus argumentus, kuri varētu ietekmēt risinājumu pamata lietā. Tomēr, tā kā šie argumenti šajā tiesā netika izvirzīti, valsts procesuālie noteikumi liedz tos ņemt vērā. No Vispārējā administratīvo tiesību likuma 8:69. panta izriet, ka tiesa lemj tikai par tiem strīda aspektiem, kurus lietas dalībnieki tai ir iesnieguši izskatīšanai. Lai gan tiešām šā panta 2. punktā ir paredzēts, ka tiesa pēc savas iniciatīvas papildina tiesību pamatus, tomēr šis noteikums būtu jāinterpretē tādējādi, ka tiesa ietērpj juridiskajā formā iebildumus, ko prasītājs izvirzījis pret apstrīdēto administratīvo aktu. Būtu jānošķir šis pienākums pēc savas iniciatīvas papildināt minētos pamatus no tiesas pienākuma veikt kāda jautājuma izskatīšanu pēc savas iniciatīvas. Pēdējais pienākums tiek noteikts tikai gadījumos, kad tiek piemēroti sabiedriskās kārtības noteikumi, proti, noteikumi par administratīvo iestāžu un pašas tiesas pilnvarām, kā arī noteikumi par pieņemamību.

21 Līdz ar to iesniedzējtiesa vaicā, vai tai saskaņā ar Kopienu tiesībām ir pienākums ņemt vērā argumentus, kuri izriet no šīm tiesībām un kurus nav izvirzījuši prasītāji pamata lietā.

22 Šādos apstākļos *College van Beroep voor het bedrijfsleven* nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:

"1) a) Vai administratīvai iestādei ir tiesības, atkāpjoties no Regulas [..] Nr. 615/98 2. panta 2. punktā noteiktā valsts pilnvarotā veterinārārsta apliecinājuma, pieņemt lēmumu, ka dzīvnieku pārvadāšana, uz kuru attiecas šis apliecinājums, neatbilst Direktīvas [91/628] nosacījumiem;

b) gadījumā, ja uz pirmā jautājuma a) apakšpunktu tiek atbildēts apstiprinoši:

vai šo pilnvaru īstenošanai, ko veic attiecīgā administratīvā iestāde, pamatojoties uz Kopienu tiesībām, ir piemērojami ierobežojumi, un — ja tā — tad kādi?

2) Gadījumā, ja uz pirmo jautājumu tiek atbildēts apstiprinoši:

vai dalībvalsts administratīvajai iestādei, vērtējot, vai ir tiesības saņemt kompensāciju, piemēram, Regulā [..] Nr. 800/1999 noteiktajos gadījumos, jānosaka, vai attiecībā uz dzīvu dzīvnieku pārvadāšanu tiek ievēroti Kopienu tiesību noteikumi

par dzīvnieku labturību, ņemot vērā attiecīgajā dalībvalstī spēkā esošās prasības vai arī prasības, kuras ir spēkā kuģa, ar kuru tiek pārvadāti dzīvi dzīvnieki, karoga valstī, proti, valstī, kura izsniegusi šim kuģim atļauju?

3) Vai Kopienu tiesības nosaka pienākumu pārbaudīt pēc savas iniciatīvas pamatus, kas izriet no Regulas [..] Nr. 1254/1999 un Regulas [..] Nr. 800/1999, proti, pamatus, kas neietilpst lietas, kas nodota iztiesāšanai valsts tiesā, priekšmetā?

4) Vai formulējums "ir atkarīga no noteikumu, kas ir paredzēti Kopienas tiesību aktos par dzīvnieku labturību, ievērošanas" Regulas [..] Nr. 1254/1999 33. panta 9. punktā ir interpretējams tādējādi, ka gadījumos, kad tiek konstatēts, ka kuģis, ar kuru tiek pārvadāti dzīvi dzīvnieki, ir piekrauts, pārsniedzot šim kuģim noteikto kravas daudzumu atbilstoši attiecīgajiem noteikumiem par dzīvnieku labturību, Kopienu tiesību normas nav ievērotas tikai attiecībā uz to dzīvnieku skaitu, par kādu ticis pārsniegts apstiprinātais kravas daudzums, vai arī ir uzskatāms, ka šīs tiesību normas nav ievērotas attiecībā uz visiem pārvadātajiem dzīvajiem dzīvniekiem?

5) Vai efektīva Kopienu tiesību piemērošana noteic, ka, veicot pārbaudi pēc savas iniciatīvas saskaņā ar Kopienu tiesību normām, nav jāievēro princips, kurš ir paredzēts Nīderlandes administratīvā procesa tiesībās un kurš noteic, ka prasītājam, kas uzsāk tiesvedību, nedrīkst radīt nelabvēlīgāku stāvokli par to, kāds tam būtu bijis, ja tiesvedība nebūtu uzsākta?"

Par prejudiciālajiem jautājumiem

Par pirmo jautājumu

23 Uzdodot pirmo jautājumu, iesniedzējtiesa būtībā vaicā, vai Regula Nr. 615/98 un it īpaši tās 1. pants un 5. panta 3. un 7. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka kompetentā iestāde eksporta kompensāciju jautājumos var pieņemt lēmumu, ka dzīvnieku pārvadāšana netika veikta atbilstoši Direktīvas 91/628 tiesību normām, lai gan valsts pilnvarots veterinārārsts atbilstoši minētās regulas 2. panta 3. punktam ir apliecinājis, ka šī pārvadāšana atbilst šīs direktīvas noteikumiem. Apstiprinošas atbildes gadījumā šī tiesa vēlas zināt, vai šīs iestādes kompetencei ir noteikti ierobežojumi.

24 Jāatgādina, ka atbilstoši Regulas Nr. 615/98 1. panta un 5. panta 3. punkta redakcijai Direktīvas 91/628 noteikumu ievērošana ir eksporta kompensāciju izmaksas nosacījums. Saskaņā ar šīs pašas regulas 5. panta 1. un 2. punktu eksportētājam ir jāpierāda, ka ir izpildīti eksporta kompensācijas piešķiršanas nosacījumi. Jānorāda, ka eksportētājam, lai tas varētu saņemt eksporta kompensāciju izmaksu, dalībvalsts kompetentajā iestādē, kura pieņem eksporta deklarāciju, ir jāiesniedz pierādījums, ka ir ievēroti minētās regulas 1. panta noteikumi un līdz ar to arī iepriekš minētās direktīvas noteikumi, uzrādot attiecīgi šīs regulas 2. panta 3. punktā un 3. panta 2. punktā paredzētos dokumentus. Kā viens no šiem dokumentiem ir norādīts arī valsts pilnvarota veterinārārsta sertifikāts.

25 Attiecībā uz šo dokumentu pierādījumu spēku Tiesa ir noteikusi, kā tas izriet no Regulas Nr. 615/98 3. un 5. panta mērķa, ka tas, ka eksportētājs iesniedz minētos dokumentus, nav uzskatāms par neapgāžamu pierādījumu tam, ka ir ievēroti gan šīs regulas 1. panta nosacījumi, gan izpildīta Direktīva 91/628. Šie pierādījumi ir pietiekoši tikai tiktāl, ciktāl kompetentās iestādes rīcībā nav informācijas, kura tai ļautu secināt, ka nav izpildīta minētā direktīva. Šādu interpretāciju apstiprina šīs pašas regulas 5. panta 3. punkta teksts, atbilstoši kuram kompetentā iestāde var neizmaksāt eksporta kompensāciju par dzīvniekiem, par kuriem, ņemot vērā minētā 5. panta 2. punktā norādītos dokumentus, šīs regulas 4. pantā minētos pārbaudes ziņojumus un/vai citus tās rīcībā esošus pierādījumus attiecībā uz minētās regulas 1. panta ievērošanu, tā uzskata, ka nav izpildīta Direktīva 91/628 (skat. 2008. gada 13. marta spriedumu lietā C-96/06 *Viamex Agrar Handel*, Krājums, I-1413. lpp., 34. un 35. punkts).

26 Lai gan eksportētājs saskaņā ar Regulas Nr. 615/98 5. panta 2. punktu ir iesniedzis valsts pilnvarota veterinārārsta sertifikātu, kompetentā iestāde var uzskatīt, ka eksportētājs nav izpildījis nedz šīs regulas 1. panta, nedz Direktīvas 91/628 noteikumus, ar nosacījumu, ka ir izpildīti minētās regulas 5. panta 3. punktā paredzētie nosacījumi (iepriekš minētais spriedums lietā *Viamex Agrar Handel*, 36. punkts).

27 Kā norāda ģenerāladvokāts savu secinājumu 51. punktā, ir jāsecina, ka šāda argumentācija, saskaņā ar kuru kompetentā iestāde, neņemot vērā eksportētāja iesniegtos dokumentus, var nolemt neizmaksāt kompensāciju, ir jāpiemēro arī tādā gadījumā, ja kompensācija eksportētājam jau ir tikusi izmaksāta.

28 Apgalvojot pretējo, zustu lietderīgā iedarbība, pirmkārt, Regulas Nr. 615/98 5. panta 7. punktam, saskaņā ar kuru, ja pēc kompensāciju izmaksas tiek konstatēts, ka nav

ievērots Kopienu tiesiskais regulējums par dzīvnieku aizsardzību pārvadāšanas laikā, kompensāciju atgūst saskaņā ar Regulas Nr. 3665/87 11. panta 3.–6. punktu, un, otrkārt, Regulā Nr. 4045/89 noteiktajām *a posteriori* veiktajām pārbaudēm.

29 Attiecībā uz jautājumu, vai šai kompetencei ir noteikti ierobežojumi, Tiesa jau ir nolēmusi, ka Regulas Nr. 615/98 5. pantu nevar interpretēt tādā nozīmē, ka ar to kompetentajai iestādei tiek atļauts patvaļīgi apšaubīt pierādījumus, kurus eksportētājs ir pievienojis savam eksporta kompensācijas pieteikumam. Kompetentās iestādes rīcības brīvība nav neierobežota, jo tās apmērs ir paredzēts šajā 5. pantā. Šī rīcības brīvība it īpaši ir ierobežota attiecībā uz pierādījumu, uz kuru pamatojas šī iestāde, raksturu un spēku (skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Viamex Agrar Handel*, 38. punkts).

30 Tiesa ir nospriedusi, ka kompetentajai iestādei saskaņā ar Regulas Nr. 615/98 5. panta 3. punktu ir jāpamatojas uz objektīviem un konkrētiem pierādījumiem par dzīvnieku labturību, lai varētu atzīt, ka ar dokumentiem, kurus eksportētājs pievienoja savam eksporta kompensācijas pieteikumam, nevar pierādīt, ka pārvadājuma laikā ir ievēroti Direktīvas 91/628 noteikumi, un ka eksportētājam vajadzības gadījumā ir pienākums pierādīt, kāpēc pierādījumi, pamatojoties uz kuriem kompetentā valsts iestāde uzskatīja, ka nav izpildīta šī regula un šī direktīva, nav būtiski (skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Viamex Agrar Handel*, 41. punkts).

31 Tiesa ir nospriedusi, ka katrā ziņā kompetentajai iestādei ir jāpamato savs lēmums, norādot iemeslus, kuru dēļ tā uzskatīja, ka eksportētāja iesniegtie pierādījumi neļauj tai secināt, ka ir izpildīti Direktīvas 91/628 noteikumi. Šajā nolūkā minētajai iestādei ir objektīvi jāizvērtē eksportētāja iesniegtie dokumenti un jāpierāda, ka pierādījumi, uz kuriem tā pamatojās, nosakot, ka ar eksporta kompensācijas pieteikumam pievieno-

tajiem dokumentiem nevar pierādīt, ka ir izpildīti attiecīgie Direktīvas 91/628 noteikumi, ir atbilstoši (skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Viamex Agrar Handel*, 42. punkts).

32 Ņemot vērā iepriekš minētos apsvērumus, uz pirmo jautājumu ir jāatbild, ka Regula Nr. 615/98 un it īpaši tās 1. pants un 5. panta 3. un 7. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka kompetentā iestāde eksporta kompensāciju jautājumos var pieņemt lēmumu, ka dzīvnieku pārvadāšana netika veikta atbilstoši Direktīvas 91/628 tiesību normām, lai gan valsts pilnvarots veterinārārsts atbilstoši šīs pašas regulas 2. panta 3. punktam ir apliecinājis, ka šī pārvadāšana atbilst šīs direktīvas noteikumiem. Lai nonāktu pie šāda secinājuma, minētajai iestādei ir jāpamatojas uz objektīviem pierādījumiem attiecībā uz minēto dzīvnieku labturību, kas liktu apšaubīt eksportētāja iesniegtos dokumentus, ja vien vajadzības gadījumā eksportētājs nepierāda, ka pierādījumi, uz kuriem pamatojas kompetentā iestāde, lai secinātu, ka nav ievērota Direktīva 91/628, nav būtiski.

Par otro jautājumu

33 Uzdodot otro jautājumu, iesniedzējtiesa būtībā lūdz precizēt, vai, izvērtējot tiesības saņemt kompensāciju, Regulā Nr. 800/1999 paredzētajos gadījumos eksporta dalībvalsts kompetentajai iestādei, lai novērtētu, vai pārvadāšanas laikā ir tikušas ievērotas attiecīgās Kopienu tiesību normas par dzīvnieku labturību, ir jāņem vērā pieejamā kuģa platība, pamatojoties uz tiesību normām, kas ir spēkā šajā dalībvalstī, vai arī tā kuģa platība, kura tika norādīta, izsniedzot atļauju, pamatojoties uz tiesību normām, kas ir spēkā kuģa karoga valstī.

34 Šajā sakarā ir jāatgādina, ka gan eksportētāja valsts, gan kuģa karoga valsts, kuras ir norādījusi iesniedzējtiesa, abas ir Eiropas Savienības dalībvalstis.

35 Jānorāda, ka attiecībā uz kopējo kuģa platību, kas ir izmantojama dzīvnieku pārvadāšanai, Direktīvā 91/628 tieši nav ietverts neviens noteikums.

36 Šajā kontekstā, gadījumā ja kuģa karoga dalībvalsts kompetentā iestāde ir izsniegusi kuģim atļauju noteiktai platībai, jāuzskata, ka šajā atļaujā norādītā platība atspoguļo platību, kuras ietvaros tiek garantēta dzīvnieku labturība. Nav šaubu, ka, lai piešķirtu atļauju, kompetentajai iestādei noteikti ir jāveic padziļinātas pārbaudes, lai aprēķinātu kopējo izmantojamo kuģa platību, kurā var tikt nodrošināta dzīvnieku labturība to pārvadāšanas laikā.

37 Tātad eksporta dalībvalsts kompetentajai iestādei ir jāņem vērā šī izmantojamā platība, lai novērtētu, vai dzīvnieku pārvadāšana uz kuģa ir notikusi, ievērojot Direktīvas 91/628 noteikumus par dzīvnieku labturību.

38 Ņemot vērā iepriekš minētos apsvērumus, uz otro jautājumu ir jāatbild, ka tad, ja kuģa karoga dalībvalsts ir izsniegusi atļauju dzīvnieku pārvadāšanai uz kuģa noteiktā platībā, eksporta dalībvalsts kompetentajai iestādei, izvērtējot, vai ir tikušas ievērotas Kopienu tiesību normas par dzīvnieku labturību pārvadāšanas laikā, ir jāpamatojas uz šo atļauju.

Par ceturto jautājumu

39 Uzdodot ceturto jautājumu, kurš ir jāizskata pirms trešā un piektā jautājuma, iesniedzējtiesa būtībā vaicā, vai formulējums "ir jāievēro Kopienu tiesībās paredzētie noteikumi par dzīvnieku labturību", kas ir paredzēts Regulas Nr. 1254/1999 33. panta 9. punktā, ir jāinterpretē tādējādi, ka, ja ir noteikts, ka dzīvnieku pārvadāšanas laikā nav tikušas ievērotas Direktīvas 91/628 pielikuma VI nodaļas 47. punkta B daļā noteiktās Kopienas prasības par iekraušanas blīvumu, ir jāsecina, ka šie noteikumi nav ievēroti attiecībā uz visu dzīvo pārvadāto dzīvnieku kopumu.

40 Saskaņā ar minētās direktīvas VI nodaļas 47. punkta B daļu iekraušanas blīvums katram dzīvniekam, ja pārvadāšana notiek pa jūru, tiek noteikts kvadrātmetros.

41 Kā ģenerāladvokāts norādīja savu secinājumu 74. punktā, ja kopējā platība, kas uz kuģa ir pieejama dzīvnieku pārvadāšanai, dalīta ar patiesībā pārvadāto dzīvnieku skaitu, neatbilst Direktīvas 91/628 pielikuma VI nodaļas 47. punkta B daļā noteiktajai platībai uz vienu dzīvnieku, jāsecina, ka Kopienu tiesību normas par iekraušanas blīvumu nav tikušas ievērotas attiecībā uz katru pārvadāto dzīvnieku. Nav šaubu, ka gadījumā, ja ir pārsniegts iekraušanas blīvums, katram dzīvniekam atvēlētā platība samazinās, jo dzīvnieku skaits, kas atrodas uz kuģa, pārsniedz skaitu, kāds ir atļauts saskaņā ar šīm tiesību normām.

42 Turklāt jānorāda, ka svara pārsniegšana uz kuģa principā ietekmē visus dzīvniekus, jo tiek ierobežotas to fiziskās kustības, samazināta vieta, kas nepieciešama to komfortam,

palielinās risks, ka dzīvnieki savainosies, un tiek radīti smagi pārvadāšanas apstākļi visiem pārvadātajiem dzīvniekiem, ne tikai tiem dzīvniekiem, kas pārsniedz noteikto skaitu.

43 Šādos apstākļos uz ceturto jautājumu jāatbild, ka formulējums "ir jāievēro Kopienu tiesībās paredzētie noteikumi par dzīvnieku labturību", kas ir iekļauts Regulas Nr. 1254/1999 33. panta 9. punktā, jāinterpretē tādējādi, ka, ja ir noteikts, ka dzīvnieku pārvadāšanas laikā nav tikušas ievērotas Direktīvas 91/628 pielikuma VI nodaļas 47. punkta B daļā noteiktās Kopienas prasības par iekraušanas blīvumu, principā ir jāsecina, ka šie noteikumi nav ievēroti attiecībā uz visu pārvadāto dzīvo dzīvnieku kopumu.

Par trešo un piekto jautājumu

44 Uzdodot trešo un piekto jautājumu, kuri ir jāskata kopā, iesniedzējtiesa būtībā vaicā, vai Kopienu tiesības nosaka pienākumu valsts tiesai pēc savas iniciatīvas izvērtēt pamatus, kuri izriet no Regulas Nr. 1254/1999 un Regulas Nr. 800/1999, kas pārsniedz prasības robežas, ja šādas izvērtēšanas rezultātā nāktos atkāpties no Nīderlandes tiesību principa, saskaņā ar kuru indivīds, kas ir uzsācis tiesvedību, nevar atrasties nelabvēlīgākā situācijā par to, kādā viņš būtu atradies tiesvedības neesamības gadījumā (*reformatio in pejus* aizlieguma princips).

45 *College van Beroep voor het bedrijfsleven* norāda, ka saskaņā ar Vispārējā administratīvo tiesību likuma 8:69. pantu principā nevar ņemt vērā argumentus, kas pārsniedz lietas dalībnieku noteiktās prasības robežas. Tā turklāt norāda, ka, ja Kopienu tiesības tai

nosaka pienākumu pēc savas iniciatīvas izvērtēt pamatus, kuri izriet no Regulas Nr. 1254/1999 un Regulas Nr. 800/1999, tā var nonākt pretrunā Nīderlandes administratīvajās tiesībās noteiktajam procesuālajam noteikumam par *reformatio in pejus* aizliegumu, saskaņā ar kuru indivīds, kas ir uzsācis tiesvedību, nevar atrasties nelabvēlīgākā situācijā par to, kādā viņš būtu atradies tiesvedības neesamības gadījumā. Tiesa nenoliedz, ka gadījumā, ja tiktu ņemtas vērā minētās regulas, tā rezultātā varētu palielināties prasītāju pamata lietā pienākumi.

46 Šajā sakarā ir jānorāda, ka Kopienu tiesības nevar noteikt pienākumu valsts tiesai pēc savas iniciatīvas piemērot Kopienu tiesību normu, ja šādas piemērošanas rezultātā nāktos atkāpties no valsts procesuālajās tiesībās paredzēta principa par *reformatio in pejus* aizliegumu.

47 Šāds pienākums ne tikai pārkāptu tiesību uz aizstāvību ievērošanas principu, tiesiskās drošības principu un tiesiskās paļāvības aizsardzības principu, kas ir minētā aizlieguma pamatā, bet indivīds, kurš ir cēlis prasību pret tam nelabvēlīgu aktu, tiktu arī pakļauts riskam, ka šāda prasība tam radītu nelabvēlīgāku situāciju par to, kādā viņš būtu atradies tiesvedības neesamības gadījumā.

48 Ņemot vērā iepriekš minēto, uz trešo un piekto jautājumu ir jāatbild, ka Kopienu tiesības nenosaka pienākumu valsts tiesai pēc savas iniciatīvas piemērot Kopienu tiesību normu, ja šādas piemērošanas rezultātā tai nāktos atkāpties no attiecīgajās valsts tiesībās paredzēta principa par *reformatio in pejus* aizliegumu.

Par tiesāšanās izdevumiem

49 Attiecībā uz pamata lietas dalībniekiem šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Tiesāšanās izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto lietas dalībnieku tiesāšanās izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (virspalāta) nospriež:

1) Komisijas 1998. gada 18. marta Regula (EK) Nr. 615/98, ar kuru paredz īpašus sīki izstrādātus noteikumus eksporta kompensāciju sistēmas piemērošanai saistībā ar dzīvu liellopu labturību pārvadāšanas laikā, un it īpaši tās 1. pants un 5. panta 3. un 7. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka kompetentā valsts iestāde eksporta kompensāciju jautājumos var pieņemt lēmumu, ka dzīvnieku pārvadāšana netika veikta atbilstoši Padomes 1991. gada 19. novembra Direktīvas 91/628/EEK par dzīvnieku aizsardzību pārvadāšanas laikā, ar kuru groza Direktīvas 90/425/EEK un 91/496/EEK, kas grozīta ar Padomes 1995. gada 29. jūnija Direktīvu 95/29/EK, tiesību normām, lai gan valsts pilnvarots veterinārārsts atbilstoši šīs pašas regulas 2. panta 3. punktam ir apliecinājis, ka šī pārvadāšana atbilst šīs direktīvas noteikumiem. Lai nonāktu pie šāda secinājuma, minētajai iestādei ir jāpamatojas uz objektīviem pierādījumiem attiecībā uz minēto dzīvnieku labturību, kas apšaubītu eksportētāja iesniegtos dokumentus, ja vien vajadzības gadījumā eksportētājs nepierāda, ka pierādījumi, uz kuriem pamatojas kompetentā iestāde, lai secinātu, ka nav ievērota Direktīva 91/628, kas grozīta ar Direktīvu 95/29, nav būtiski;

2) ja kuģa karoga dalībvalsts ir izsniegusi atļauju dzīvnieku pārvadāšanai uz kuģa noteiktā platībā, eksporta dalībvalsts kompetentajai iestādei, izvērtējot, vai ir

tikušas ievērotas Kopienu tiesību normas par dzīvnieku labturību pārvadāšanas laikā, ir jāpamatojas uz šo atļauju;

3) **formulējums "ir jāievēro Kopienu tiesībās paredzētie noteikumi par dzīvnieku labturību", kas ir iekļauts Padomes 1999. gada 17. maija Regulas (EK) Nr. 1254/1999 par liellopu un teļa gaļas tirgus kopīgo organizāciju 33. panta 9. punktā, jāinterpretē tādējādi, ka, ja ir noteikts, ka dzīvnieku pārvadāšanas laikā nav tikušas ievērotas Direktīvas 91/628, kas grozīta ar Direktīvu 95/29, pielikuma VI nodaļas 47. punkta B daļā noteiktās Kopienas prasības par iekraušanas blīvumu, principā ir jāsecina, ka šie noteikumi nav ievēroti attiecībā uz visu dzīvo dzīvnieku kopumu;**

4) **Kopienu tiesības nenosaka pienākumu valsts tiesai pēc savas iniciatīvas piemērot Kopienu tiesību normu, ja šādas piemērošanas rezultātā tai nāktos atkāpties no atbilstošās valsts tiesībās paredzēta principa par *reformatio in pejus* aizliegumu.**

[Paraksti]